

2022 m. prieglobsči o ataskaita

Santrauka

© Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), 2022

Nei Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), nei bet kuris EUAA vardu veikiantis asmuo neatsako už tai, kaip gali būti panaudota šiame leidinyje pateikta informacija.

Viršelio nuotrauka: iStock/[Kostas7](#)

Liuksemburgas, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022

PDF ISBN 978-92-9487-467-2 doi: 10.2847/409626 BZ-AH-22-001-LT-N ISSN 2600-3058

Leidžiama atgaminti nurodant šaltinį. Naudoti arba atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso EUAA, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

2022 metų prieglobsčio ataskaita

Metinė ataskaita dėl prieglobsčio padėties Europos Sąjungoje

SANTRAUKA

Pratarmė

2021 m. ir 2022 m. pradžioje vykę politiniai įvykiai tiesiogiai paveikė tarptautinės apsaugos poreikius ir paskatino priverstinės migracijos bangą į ES+ valstybes. Talibanui perėmus Afganistano valdžią ir Rusijai pradėjus invaziją į Ukrainą, atsirado naujų apsaugos poreikių ir padidėjo prieglobsčio prašytojų skaičius Europoje. Be to, dėl padėties po COVID-19, kai padidėjo prieglobsčio prašytojų skaičius, kilo naujų iššūkių, dėl kurių reikėjo priimti dinamiškus sprendimus, kad būtų išsaugotas vienintelės tarptautinės pasaulio prieglobsčio sistemos – bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) – vientisumas. Šie įvykiai yra aiškus priminimas apie tai, kaip greitai gali pasikeisti migracijos ir prieglobsčio modeliai.

Atsižvelgiant į tai, [2022 m. prieglobsčio ataskaitoje](#)

pabrėžiama, kaip buvo patikrintas nacionalinių prieglobsčio ir priėmimo sistemų pasirengimas ir lankstumas siekiant toliau teikti apsaugą tiems, kuriems jos reikia. Daugelis administracijų susidūrė su didžiuliu spaudimu dėl didelio atvykstančių asmenų antplūdžio, kartu toliau kovodamos su tebesitęsiančiais COVID-19 apribojimais. Iš ataskaitos matyti, kai įgyvendinant BEPS esama konvergencijos, tačiau joje nevengiama paminėti besitęsiančių skirtumų ir sričių, kurias dar galima tobulinti.

Prieglobsčio sistemų atsparumas gali tik didėti, nes daroma pažanga priimant Europos Komisijos migracijos ir prieglobsčio pakto teises priemones. Be to, nuo 2022 m. sausio mėn. sustiprinus įgaliojimus Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai (EUAA) tenka svarbus vaidmuo toliau kalibruojant BEPS ir aktyviai remiant valstybes nares. Tačiau svarbu išklausyti ir tuos, kurie yra tokių įvykių pirmosiose gretose. Todėl prieglobsčio ataskaita yra itin vertingas šaltinis, nes joje pateikiama nuorodų į daugiau kaip 1 500 patikimų šaltinių, įskaitant nacionalines valdžios institucijas, tarptautines organizacijas, akademinę bendruomenę ir pilietinės visuomenės organizacijas, ir pateikiama išsamiausia informacija dėl prieglobsčio padėties Europos Sąjungoje.

Kaip praktinės patirties prieglobsčio srityje centras Europoje ir nuo pat įsteigimo prieš 11 metų, Agentūra suvienijo ES+ valstybes keičiantis informacija, dalijantis geriausia patirtimi, gerinant kokybę ir derinant praktiką. Neabejotina, kad Agentūros paramos poreikis ir toliau didės, todėl esame pasirengę ateinančiais metais toliau bendradarbiauti su savo partneriais ir vykdyti sustiprintus įgaliojimus.

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'N. Gregori'.

Nina Gregori
Vykdomoji direktorė
Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra

Turinys

Pratarmė.....	4
Turinys	5
Ižanga	6
1. Pasauliniai įvykiai prieglobsčio srityje	6
2. Svarbiausi įvykiai Europos Sąjungos prieglobsčio srityje	7
3. EASO perėjimas prie EUAA	9
4. Bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimas.....	10
1 tema. Prieglobsčio ir priėmimo sistemų skaitmeninimas 2021 m.....	11
2 tema. Tebesitęsiančios COVID-19 pandemijos poveikis prieglobsčio ir priėmimo sistemoms	11
3 tema. ES+ valstybių atsakas į naujus Afganistano piliečių apsaugos poreikius	12
4.1. Teisė pasinaudoti prieglobsčio procedūra	12
4.2. Dublino sistema	13
4.3. Specialios procedūros, skirtos įvertinti apsaugos poreikį	14
4.4. Prieglobsčio prašymų nagrinėjimas pirmojoje instancijoje	15
4.5. Prieglobsčio prašymų nagrinėjimas antrojoje ar aukštesnėje instancijoje	17
4.6. Neišnagrinėtos bylos	17
4.7. Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimas.....	17
4.8. Sulaikymas, kol vyksta prieglobsčio procedūra	18
4.10. Teisinė pagalba ir atstovavimas	20
4.11. Vertimo žodžiu paslaugos.....	20
4.12. Informacija apie kilmės šalį	20
4.13. Bepilietybė prieglobsčio aplinkybėmis.....	21
4.14. Apsaugos pobūdis	21
4.15. Buvusių prašytojų grąžinimas	22
4.16. Perkėlimas į ES ir humanitarinis priėmimas.....	23
5. Vaikai ir specialių poreikių turintys asmenys prieglobsčio procedūros metu.....	23
Baigiamosios pastabos	25

Įžanga

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros (EUAA) metinėse prieglobsčio ataskaitose, pagrindiniame informacijos apie tarptautinę apsaugą Europoje šaltinyje, išsamiai apžvelgiami svarbiausi su prieglobsčiu susiję įvykiai Europos Sąjungos valstybėse narėse, Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje ir Šveicarijoje (ES+ valstybėse).

Pradedant trumpa tendencijų ir pagrindinių diskusijų, susijusių su priverstiniu perkėlimu pasauliniu lygmeniu, temų apžvalga, ataskaitoje apsiribojama Europos kontekstu. ES ir nacionaliniu lygmenimis pristatomi pagrindiniai pokyčiai, apimantys visus bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) aspektus. Pasirinkta teismų praktika pristatoma siekiant parodyti, kaip teismai formavo Europos ir nacionalinės teisės aiškinimą. Be to, iš pagrindinių rodiklių statistinių duomenų matyti 2021 m. prieglobsčio srities tendencijos.

Spaudimas prie ES išorės sienų 2021 m. sustiprėjo, kai atvykstančiųjų skaičius vėl pasiekė iki pandemijos buvusį lygį, net ir toliau taikant COVID-19 priemones. Dėl susiklosčiusių politinių aplinkybių padaugėjo iš Afganistano, Baltarusijos ir iš Ukrainos (2022 m. pradžioje) atvykusių asmenų. Reaguodamos į tai, ES+ valstybės greitai prisitaikė prie atvykstančių asmenų bangos, supaprastindamos prieglobsčio prašymo pateikimo procesą, perkeldamos migrantų priėmimo vietas ir pasitelkdamos atvykimo centrus įvairiems prieglobsčio procedūros etapams.

1. Pasauliniai įvykiai prieglobsčio srityje

Dėl 2021 m. ir 2022 m. pradžioje vykusių įvykių milijonai žmonių buvo priversti persikelti, todėl visame pasaulyje padidėjo esamų apsaugos sprendimų poreikis. Talibanui užėmus Afganistano valdžią, prasidėjo nauji priverstinės migracijos ciklai pačioje šalyje ir už jos ribų, o šiame regione priverstinė migracija jau buvo dažnas reiškinys. Rusijos invazija į Ukrainą priverstė milijonus žmonių palikti savo namus ir ieškoti prieglobsčio kaimyninėse šalyse. Žmonės toliau bėgo iš esamų migrantų antplūdžio vietų Kongo Demokratinėje Respublikoje, Etiopijoje, Mozambike, Mianmare, Pietų Sudane, Sirijoje, Sahelio regione, Venesueloje ir Jemene.

Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) skaičiavimais, 2021 m. birželio mėn. visame pasaulyje buvo daugiau kaip 84 mln. priverstinai perkeltų asmenų. Į šį skaičių įtraukta 26,6 mln. pabėgėlių pagal UNHCR įgaliojimus, 4,4 mln. prieglobsčio prašytojų, 48 mln. šalies viduje perkeltų asmenų ir 3,9 mln. į užsienį perkeltų Venesuelos piliečių.

Tais metais, kai buvo paminėtos 1951 m. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso, kaip pagrindinės žmogaus teisių sudedamosios dalies, 70-osios metinės, tarptautinė bendruomenė toliau dėjo pastangas pasauliniu ir regioniniu lygmenimis ieškodama sprendimų žmonėms, kuriems reikalinga apsauga visame pasaulyje. Pagrindinė iniciatyva, grindžiama įvairių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimu, yra pasaulinis susitarimas dėl pabėgėlių, kuriuo siekiama rasti tvarius sprendimus dėl pabėgėlių padėties. Pagal šią sistemą 2021 m. buvo tęsiamas darbas siekiant: i) sumažinti spaudimą priimančiosioms šalims; ii) didinti pabėgėlių savarankiškumą; iii) plėsti sprendimus trečiosiose šalyse; ir iv) remti sąlygas kilmės šalyse saugiam ir oriam prašytojų, kuriems nesuteikiama apsauga, grąžinimui.

Diskursas ir darbas tarptautinės apsaugos srityje toliau vystėsi, kad būtų atsižvelgta į naujus poreikius ir aktualias temas. 2021 m. prieglobsčio srityje daugiausia dėmesio tebebuvo skiriama šiems pagrindiniams aspektams:

- perėjimui nuo priemonių, nustatytų reaguojant į COVID-19 pandemiją, prie tvarių darbo metodų, apimančių naują praktiką ir skaitmeninę transformaciją;
- didesnėms pastangoms siekti tvarių sprendimų žmonėms, kuriems reikia apsaugos;
- siekiui pripažinti visus priverstinės migracijos dėl klimato kaitos aspektus ir parengti veiksmingą atsaką į didėjančią ekstremaliąją klimato padėtį;
- siekiui toliau integruoti lyčių aspektus į apsaugos poreikių supratimą bei teikti sprendimus dėl apsaugos; ir
- siekiui atsižvelgti į bepilietybės klausimus prieglobsčio srityje ir į bepilietybės ir apsaugos poreikių sąveiką.

2. Svarbiausi įvykiai Europos Sąjungos prieglobsčio srityje

2021 m. padaryta pažanga ir imtasi svarbių veiksmų techniniu ir politiniu lygmenimis siekiant įgyvendinti Migracijos ir prieglobsčio pakta, o tolesnis politinis susitarimas dėl kai kurių pagrindinių pakto elementų dar turi būti pasiektas. Svarbus etapas buvo 2022 m. sausio mėn. įsigaliojęs Reglamentas (ES) 2021/2303, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), kuri pakeitė Europos prieglobsčio paramos biurą (EASO) labiau išplėtotais ir išplėtais įgaliojimais.

Laukdama tolesnės teisėkūros pažangos, susijusios su siūloma Grąžinimo direktyva, 2021 m. balandžio mėn. Europos Komisija priėmė pirmąją ES savanoriško grąžimo ir reintegracijos strategiją, pagal kurią šie būdai propaguojami kaip bendros ES trečiųjų šalių piliečių grąžinimo sistemos sudedamosios dalys.

2021 m. taip pat padaryta pažanga kitose prieglobsčio srityse. 2021 m. birželio mėn. Europos Komisija pristatė Šengeno strategiją, kartu toliau stengdamasi užtikrinti didelės apimties IT sistemų sąveikumą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje. Kadangi integracija yra esminis veiksmingos migracijos valdymo sistemos elementas, 2021 m. pradėtas įgyvendinti Integracijos ir įtraukties veiksmų planas.

Pristatydami [bendrą deklaraciją dėl 2021 m. teisėkūros prioritetų ir bendras išvadas dėl 2020–2024 m. politikos tikslų ir prioritetų](#), 2020 m. gruodžio mėn. ES Taryba, Europos Komisija ir Europos Parlamentas pareiškė pasiryžę pasiekti susitarimą dėl Migracijos ir prieglobsčio pakto, užtikrinti, kad migracijos klausimai būtų sprendžiami visapusiškai, ir užtikrinti veiksmingą išorės sienų kontrolę.

2021 m. spaudimas prie ES išorės sienų sustiprėjo, o atvykstančiųjų skaičius viršijo prieš pandemiją buvusį lygį. 2021 m. nustatytų neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius buvo šiek tiek mažesnis nei 200 000, o tai buvo didžiausias skaičius nuo 2017 m. Tačiau, remiantis *Frontex* ataskaitomis, nustatyta, kad sienos kirtimo atvejų skaičius įvairiuose migracijos

maršrutuose svyravo: kai kuriuose iš jų gerokai padidėjo, o kituose, palyginti su 2020 m., srautai išliko palyginti stabilūs.

Dėl vidaus politinių neramumų Baltarusijoje ir dėl to, kad Baltarusijos režimas organizavo valstybės remiamą neteisėtą migrantų gabenimą, prie rytinių sausumos sienų aptiktų pažeidimų užfiksuota dešimt kartų daugiau. Neteisėtas sienos kirtimas iš Baltarusijos sukėlė didelį spaudimą pirmosioms su migrantų antplūdžiu susiduriančioms valstybėms narėms, todėl ES skubiai teikė finansinę, operatyvinę ir diplomatinę paramą krizei įveikti, įskaitant *Frontex* vykdomą skubią pasienio intervenciją ir EUAA teikiamą operatyvinę paramą.

2021 m. lapkričio mėn. Europos Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai pateikė veiksmų, kurių imtasi reaguojant į padėtį prie rytinių sienų, apžvalgą. Jie aptarė, kaip dabartinę migracijos sistemą būtų galima pritaikyti, kad ji taptų nuolatiniu priemonių rinkiniu, skirtu kovoti su bandymais destabilizuoti ES pasitelkiant valstybės remiamą migrantų ir pabėgėlių naudojimą, kartu užtikrinant galimybę patekti į teritoriją, tinkamas priėmimo sąlygas ir nešališką prieglobsčio prašymų peržiūrą. Priemonių rinkinį sudaro įvairūs veiksmai tiek už ES ribų, tiek ES viduje ir pasienyje.

ES ne tik teikė paramą prie rytinių sienų esančioms valstybėms narėms, bet ir toliau teikė pagalbą kitoms pirmosioms su migrantų antplūdžiu susiduriančioms valstybėms narėms sudarydama palankesnes sąlygas savanoriškam perkėlimui į kitas valstybes nares ir jį koordinuodama, taip pat teikdama finansinę ir operatyvinę paramą pabėgėlių ir migrantų priėmimo pajėgumams didinti, gyvenimo sąlygoms ir medicininei priežiūrai; prieglobsčio procedūroms paspartinti; grąžinamų asmenų skaičiui didinti; ir sienų apsaugai gerinti.

Po Rusijos invazijos į Ukrainą 2022 m. vasario mėn. milijonai perkeltųjų asmenų ieškojo prieglobsčio ES per Vengriją, Lenkiją, Rumuniją ir Slovakiją. Šios šalys labai greitai reagavo atverdamos sienas ir leisdamos atvykti į jų teritoriją. Atsižvelgdama į ES įsipareigojimą parodyti visišką solidarumą su Ukraina, 2022 m. kovo 4 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba ėmėsi veiksmų dėl Europos Komisijos pasiūlymo ir vieningai priėmė įgyvendinimo sprendimą nustatyti laikiną apsaugos mechanizmą reaguojant į perkeltųjų asmenų antplūdį. Sprendime taip pat numatyta, koordinuojant Europos Komisijai, sukurti solidarumo platformą, kurioje valstybės narės keistųsi informacija apie savo priėmimo pajėgumus ir asmenų, kuriems jų teritorijose suteikiama laikina apsauga, skaičių. 2022 m. ES prieglobsčio agentūra aktyviai dirbo, kad palengvintų ES+ valstybių keitimąsi informacija apie registracijas laikinos apsaugos tikslais.

ES migracijos parengties ir krizių valdymo tinklas pradėjo valstybių narių administracinį bendradarbiavimą, o Sąjungos civilinės saugos mechanizmas buvo aktyvuotas siekiant patenkinti iš Ukrainos perkeltų asmenų poreikius ir gauti bendrą finansavimą tokiai pagalbai teikti. ES agentūros, įskaitant *Frontex*, EUAA ir Europolą, greitai teikė operatyvinę paramą pagalbos prašančioms valstybėms narėms. Daugelis sprendimų, kuriuos įgyvendino ES reaguodama į šią situaciją, pasirodė esanti geriausia praktika, kuria reikėtų remtis bet kokios būsimos krizės atveju.

2021 m. ES tęsė visapusiškas ir abipusiai naudingas partnerystes. ES migracijos ir prieglobsčio politikos išorės aspekto veikla apima pagrindinių neteisėtos migracijos priežasčių šalinimą; kovą su kontrabandos tinklais; bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis dėl grąžinimo ir readmisijos; bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis sienų valdymo srityje; paramos dėl apsaugos kitose pasaulio vietose teikimą.

Be to, Talibanui užėmus valdžią, daug dėmesio buvo skirta Afganistano piliečių apsaugos poreikių atnaujinimui. Afganistanas buvo vienas iš ES prioritetų ir nuo 2002 m. buvo didžiausias ES paramos vystymuisi gavėjas, todėl ES dėjo pastangas, kad į krizę būtų reaguojama suderintai. 2021 m. rugpjūčio mėn. ES vidaus reikalų ministrai kartu su Europos Komisijos, Europos išorės veiksmų tarnybos, *Frontex*, Europolio, EUAA ir ES kovos su terorizmu koordinatoriaus atstovais priėmė bendrą pareiškimą, kuriame pabrėžiama, kad ES piliečių ir, kiek įmanoma, Afganistano piliečių, bendradarbiavusių su ES bei jos valstybėmis narėmis ir jų šeimų, evakuacija yra prioritetinis klausimas.

2021 m. spalio mėn. paskelbtas 1 mlrd. EUR vertės paramos Afganistanui paketas, taip pat tikslinė humanitarinė parama pagrindiniams Afganistano žmonių poreikiams tenkinti, teikiama per tarptautines organizacijas vietoje ir per kaimynines šalis. ES pirmininkauja [sprendimų strategijos dėl Afganistano pabėgėlių rėmimo platformos](#) pagrindinei grupei, kuri stiprina tarptautinį atsaką į padėtį Afganistane ir skatina politinius, finansinius ir materialinius įsipareigojimus.

ES sukūrė specialų mechanizmą, skirtą remti daugiau kaip 17 500 žmonių evakavimą iš Kabulo, įskaitant maždaug 4 100 ES piliečių ir 13 400 Afganistano piliečių. Iš viso ES valstybės narės evakavo iš viso 22 000 afganistaniečių.

Siekdamas užtikrinti suderintą ES teisės aiškinimą ir taikymą, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) priėmė daugiau kaip 20 sprendimų ir nutarčių. Buvo paprašyta išaiškinti įvairias BEPS nuostatas, apimančias temas, susijusias su:

- veiksminga galimybė pasinaudoti prieglobsčio procedūra;
- Dublino sistema;
- paskesniais prašymais;
- valstybės apsaugos sąvokos aiškinimu;
- Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) teikiamos apsaugos vertinimu;
- beatodairiško smurto sąvokos aiškinimu siekiant suteikti papildomą apsaugą;
- sulaikymu;
- apsaugos statuso kaip išvestinės teisės išplėtimu (remiantis kito naudos gavėjo apsaugos statusu);
- vienodo požiūrio principu; ir
- prieglobsčio prašytojų, kurių prašymai buvo atmesti, grąžinimu.

3. EASO perėjimas prie EUAA

Praėjus 10 veiklos metų, 2022 m. sausio 19 d. įsigaliojusiu [Reglamentu \(ES\) 2021/2303 dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros įsteigimo](#) EASO buvo pertvarkytas į Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą. Agentūra dabar gali teikti didesnę operatyvinę ir techninę paramą prieglobsčio sistemų veiksmingumui didinti; gerinti ir spartinti pagalbos teikimą valstybių narių

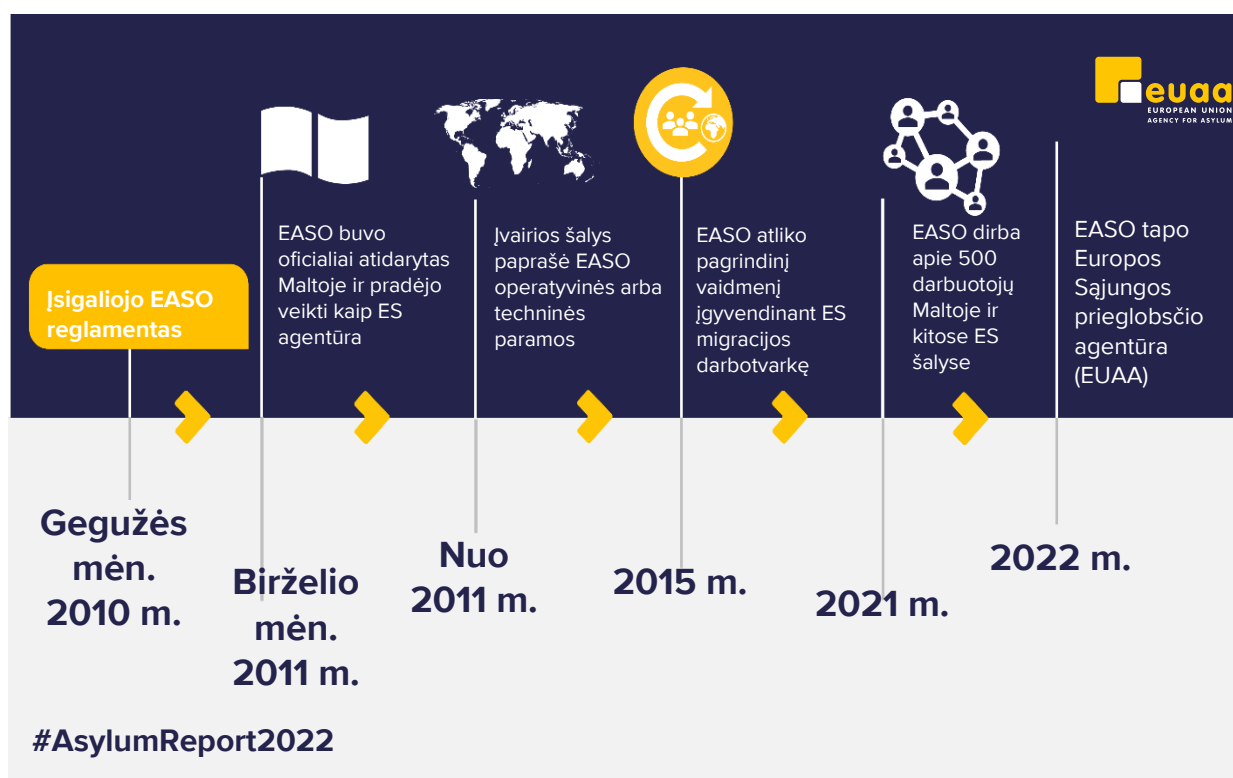
prašymu; toliau plėtoti veiklos standartus, rodiklius ir praktines gaires, kad būtų galima remtis vienodu ir aukštos kokybės sprendimų priėmimu prieglobsčio bylose; geriau stebėti nacionalinių prieglobsčio ir priėmimo sistemų veikimą ir teikti apie jį ataskaitas; prisidėti prie ES nepriklausančių šalių pajėgumų didinimo; ir padėti ES+ valstybėms įgyvendinti perkėlimo į ES programas.

Pagrindinė ES prieglobsčio agentūros veiklos sritis – teikti operatyvinę ir techninę pagalbą valstybėms narėms, kurių prieglobsčio ir priėmimo sistemoms tenka neproporcingai didelis krūvis. Nuo 2022 m. gegužės mėn. pagal metinius arba daugiamečius planus Agentūros tiesioginę paramą gauna 10 valstybių narių: Belgija, Kipras, Čekija, Graikija, Italija, Latvija, Lietuva, Malta, Rumunija ir Ispanija. 2021 m. operatyvinė parama nacionalinėms prieglobsčio ir priėmimo sistemoms apėmė įvairius veiksmus, kurie buvo pritaikyti prie konkrečių kiekvienos šalies aplinkybių ir poreikių, įskaitant paramą didinant priėmimo sąlygų pajėgumus ir kokybę, registruojant ir nagrinėjant prašymus pirmojoje ir antrojoje instancijose, remiant perkėlimą ir gerinant Dublino sistemos kokybę ir standartizavimą.

2022 m. pradžioje buvo atliktas kompleksinis išorės *ex post* vertinimas, siekiant įvertinti, kaip įgyvendinama Agentūros operatyvinė parama siekiant pagrįsti sprendimų priėmimą ir sustiprinti bendrą operatyvinės paramos sistemą. Apskritai išorės vertinime padaryta išvada, kad Agentūros operatyvinė parama 2021 m. buvo labai aktuali valstybių narių poreikiams ir buvo lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie sparčiai kintančių aplinkybių.

4. Bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimas

2021 m. ES+ valstybėse su prieglobsčiu susijusių teisės aktų priėmimą, politiką ir praktiką lėmė svarbūs pokyčiai. Trys horizontaliosios temos, darančios poveikį daugumai prieglobsčio procedūros etapų, buvo prieglobsčio sistemų skaitmeninimas, tebesitęsiančios COVID-19 pandemijos poveikis ir nauji Afganistano piliečių apsaugos poreikiai po įvykių Afganistane.

1 tema. Prieglobsčio ir priėmimo sistemų skaitmeninimas 2021 m.

ES+ valstybių nacionalinės prieglobsčio ir priėmimo institucijos toliau skaitmenino procesus. COVID-19 pandemija paskatino technologinių sprendimų poreikį, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas dėl judėjimo apribojimų ir socialinių kontaktų ribojimo. Skirtingu mastu ir atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, siekiant savarankiškai registruoti prašymus; vykdyti nuotolinius pokalbius; teikti informaciją; teikti vertimo žodžiu paslaugas; rinkti informaciją apie kilmės šalį; mokyti; diegti informacijos valdymo sistemas ir užtikrinti ryšius tarp institucijų; bei supaprastinti darbo srautus, buvo įdiegtos skaitmeninės inovacijos.

Tikėtina, kad suskaitmeninti procesai bus pritaikyti remiantis tarptautinių, Europos ir nacionalinių teismų gairėmis. Nors naujas technologijas galima greitai įdiegti, nacionalinės valdžios institucijos turi būti atsargios, nes iš teismo sprendimų matyti, kad ir toliau reikia griežtai tikrinti skaitmeninių inovacijų suderinamumą su pagrindinėmis teisėmis ir asmens duomenų apsaugos gairėmis.

2 tema. Tebesitęsiančios COVID-19 pandemijos poveikis prieglobsčio ir priėmimo sistemoms

Nuo 2020 m. protrūkio COVID-19 pandemija ir susiję apribojimai toliau darė didelį poveikį prieglobsčio ir priėmimo sistemoms visame pasaulyje. ES+ valstybės taikė įvairius metodus, kad užtikrintų apsaugą ir veiksmingą naujų ir neišnagrinėtų prašymų nagrinėjimą taikant visuomenės sveikatos priemones, kuriomis siekiama sukontroliuoti infekciją. Siekiant sumažinti infekcijų skaičių, labai svarbu turėti galimybę skiepytis nuo COVID-19 ir vykdyti nacionalines inokuliavimo kampanijas.

Laipsniškai didinant skiepimo aprėptį, COVID-19 apribojimai buvo sušvelninti, tačiau daugelis priemonių, kurios buvo įvestos siekiant sušvelninti pandemijos padarinius, buvo taikomos ir 2021 m. Ši praktika, be kita ko, apėmė: naudojimąsi dezinfekavimo produktais, atstumo laikymąsi, polimetilmetakrilato pertvarų ir veido kaukių naudojimą; paslaugų teikimą ne visą darbo dieną bei jų teikimą nuotoliniu būdu; tuo pačiu metu valdžios institucijų patalpose esančių asmenų skaičiaus ribojimą; reguliarius medicininius patikrinimus ir greituosius testus; karantino priemones; ir nustatytą tam tikrą didžiausią galimą užimtumą priėmimo. Perkėlimo į ES veikla buvo atnaujinta taikant mišrias sąlygas, įskaitant nuotolines atrankos misijas pagal dokumentų rinkinius, orientavimą prieš išvykimą internetu ir papildomus sveikatos patikrinimus kelionės paslaugų rinkiniuose.

3 tema. ES+ valstybių atsakas į naujus Afganistano piliečių apsaugos poreikius

2021 m. pablogėjusi saugumo ir žmogaus teisių padėtis Afganistane lėmė ne tik padidėjusią riziką konkrečioms grupėms, bet ir gyventojų migracijos bangas. Buvo nedelsiant apsvaistota galimybė greitai užtikrinti saugumą, todėl ES+ valstybės organizavo greitą evakuaciją ir atitinkamai nagrinėjo Afganistano piliečių pateiktus prašymus. Specialios informavimo kampanijos buvo skirtos informaciją su prieglobsčiu susijusiais klausimais Afganistano piliečiams teikti.

Dėl nepastovumo kilmės šalyje ir sunkumų gauti naujausią informaciją apie kilmės šalį daugelis ES+ valstybių sustabdė afganistaniečių prašymų nagrinėjimą tiek pirmojoje, tiek antrojoje instancijose, išskyrus atvejus, kai apsaugos poreikis buvo aiškiai akivaizdus. Taip pat buvo dedamos pastangos sujungti afganistaniečių šeimas bei buvo imtasi specialių priemonių dėl materialinių priėmimo sąlygų užtikrinimo ir evakuotų Afganistano asmenų integracijos. Didelis Afganistano piliečių neišnagrinėtų bylų skaičius, taip pat asmenų, kurie neatitinka apsaugos reikalavimų, tačiau negali būti grąžinti, statusas, yra klausimai, kuriuos dar reikia spręsti, todėl ES+ valstybės turi laikytis konstruktyvaus ir realistiško požiūrio.

4.1. Teisė pasinaudoti prieglobsčio procedūra

Spaudimas prie ES išorės sienų 2021 m. sustiprėjo, kai atvykstančiųjų skaičius vėl pasiekė iki pandemijos buvusį lygį. Padaugėjo neteisėto sienos kirtimo atvejų, o ES+ valstybės turėjo valdyti staigų masinį atvykimą ir vis didėjantį tarptautinės apsaugos prašymų skaičių.

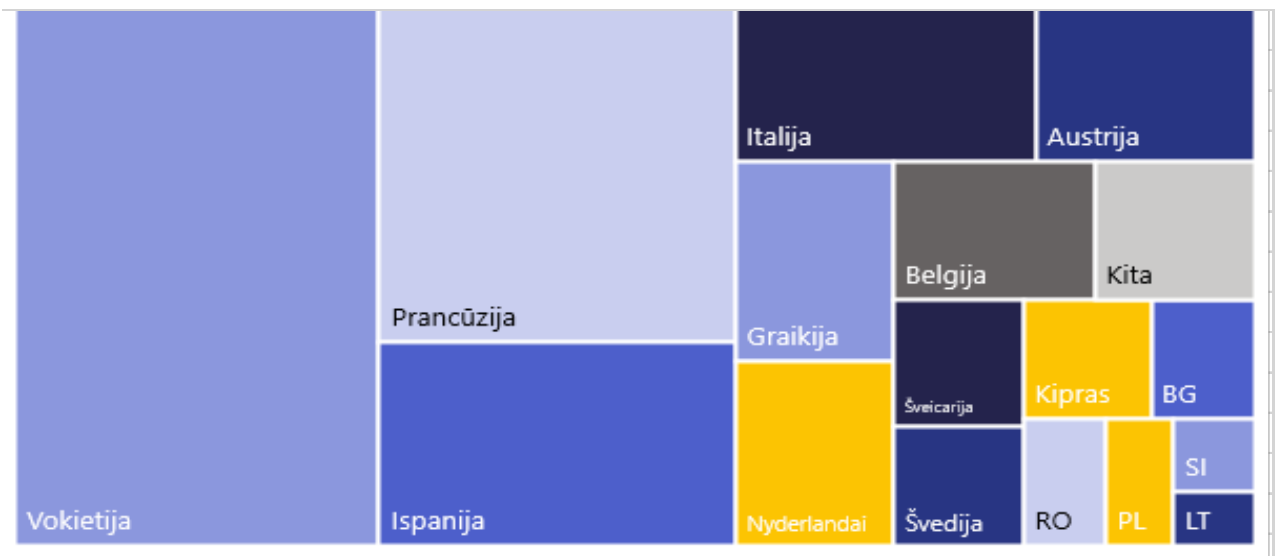
2021 m. ES+ valstybės gavo apie 648 000 prašymų dėl tarptautinės apsaugos, t. y. trečdaliu daugiau nei 2020 m., ir šis skaičius atitiko 2018 m. lygį. Per pirmuosius kelis 2021 m. mėnesius prašymų skaičius išliko beveik stabilus. Tačiau maždaug įpusėjus metams prašymų skaičius ėmė didėti, o 2021 m. rugsėjo ir lapkričio mėn. prašymų kulminacija vykdavo du kartus per mėnesį.

Šį pakilimą daugiausia lėmė tai, kad afganistaniečiai ir sirai pateikė daugiau prašymų, įskaitant daug pakartotinių afganistaniečių prašymų. 2021 m. didžiausia prašytojų grupė buvo sirai, ES+ valstybėse buvo užfiksuota apie 117 000 prašymų, po jų sekė 102 000 prašymų pateikę afganistaniečiai. Šias dvi pilietybes sekė Irako (30 000 prašymų), Pakistano ir Turkijos (po 25 000) ir Bangladešo piliečiai (20 000), pateikę prašymus nuotoliniu būdu.

Kalbant apie priimančiąsias šalis, daugiausia prieglobsčio prašymų gavo Vokietija (191 000), Prancūzija (121 000), Ispanija (65 000) ir Italija (53 000).

Nors su COVID-19 susiję apribojimai ir karantino reikalavimai vis dar taikomi, ES+ valstybės reagavo į padidėjusį atvykstančiųjų skaičių, pritaikydamos procesus, kad būtų lengviau užpildyti, registruoti ir teikti prašymus. Kelios šalys perkėlė priėmimo vietas ir reorganizavo pirmosios instancijos procedūras. Kitos šalys toliau plėtojo pradinius arba atvykimo centrus, kuriuose prieglobsčio ir priėmimo institucijos dirba kartu.

1 pav. Tarptautinės apsaugos prašymai pagal priimančią ES+ valstybę, 2021 m.

Šaltinis: 2022 m. balandžio 22 d. Eurostato [[migr_asyappctza](#)] duomenys.

Vis dėlto prie ES išorės sienų buvo pranešta apie keletą incidentų, kai ES nuostatos nebuvo taikomos laiku, o galimybė veiksmingai pasinaudoti prieglobsčio procedūra buvo atidėta arba atsisakyta ją suteikti. ESTT, Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) ir nacionaliniai teismai patikrino ES+ valstybių politiką ir praktiką ir pakartojo, kad svarbu laikytis *negrąžinimo* principo.

4.2. Dublino sistema

COVID-19 priemonės ir toliau darė tiesioginį poveikį įvairiems Dublino sistemos etapams. Nors 2021 m. prašytojų, kuriems taikoma Dublino sistema, skaičius padidėjo, nacionalinės valdžios institucijos ir toliau susidūrė su sunkumais įgyvendindamos perkėlimus, o COVID-19 testų reikalavimai ir skrydžių trūkumas yra dažniausios kliūtys. Todėl atliktų perkėlimų skaičius išliko daug mažesnis nei prieš pandemiją.

Pandemijos metu valdžios institucijos ir nacionaliniai teismai susidūrė su vis sudėtingesnėmis Dublino sistemos bylomis, dėl kurių reikėjo daugiau gairių ir paaiškinimų. ESTT gavo daug prašymų priimti prejudicinį sprendimą dėl kelių reglamento „Dublinas III“ aspektų: atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijų taikymo, teisių gynimo priemonių, perdavimo terminų ir sąsajos su kitais ES teisės aktais, kuriems netaikomos BEPS teisinės priemonės.

Remiantis preliminariais duomenimis, kuriais reguliariai keičiasi ES prieglobsčio agentūra ir 29 ES+ valstybės, 2021 m. reaguojant į pagal Dublino sistemą pateiktus prašymus buvo priimta 114 300 sprendimų. Tai reiškia, kad, palyginti su 2020 m., šis skaičius padidėjo penktadaliu, tačiau bendras metinis kiekis išliko mažesnis už iki pandemijos buvusį lygį. Sprendimų skaičius padidėjo dėl to, kad maždaug per tą patį laikotarpį ES+ valstybėse pateikta daugiau prieglobsčio prašymų.

Nagrinėjant valstybių lygiu, daugiausia sprendimų dėl pateiktų prašymų, ir toliau gavo Vokietija bei Prancūzija – bendrai paėmus jie sudarė daugiau nei tris penktadalius visų sprendimų ES+ valstybėse. Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia sprendimų dėl pagal Dublino sistemą pateiktus prašymus priėmė Italija, po jos – Vokietija ir Graikija.

2021 m. sprendimų, priimtų reaguojant į pagal Dublino sistemą pateiktus prašymus, priėmimo rodiklis, vertinant sprendimų priimtą atsakomybę (aiškiai arba netiesiogiai) už taikymą, dalį iš visų priimtų sprendimų, buvo 54 proc. (2 procentiniais punktais mažesnis nei 2020 m.), o tai rodo, kad ketvirtus metus iš eilės ES+ lygmeniu jis toliau mažėjo.

Kalbant apie faktiškai įvykdytus perdavimus dėl su COVID-19 susijusių neatidėliotųjų priemonių, antrais metais iš eilės asmenų perdavimas pagal Dublino reglamentą sumažėjo iki labai žemo lygio: apskritai 2021 m. įvykdyta apie 13 500 perdavimų, t. y. panašiai kaip 2020 m., tačiau maždaug pusė 2019 m. įvykdytų perdavimo atvejų.

Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalimi 2021 m. buvo remiamasi maždaug 3 900 kartų ir trečius metus iš eilės šis skaičius mažėja ir pasiekė žemiausią lygį nuo 2015 m. 17 straipsnio 1 dalyje nurodyta diskrecinė išlyga, pagal kurią valstybė narė gali nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

4.3. Specialios procedūros, skirtos įvertinti apsaugos poreikį

Nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus pirmojoje instancijoje, tam tikromis aplinkybėmis valstybės narės gali taikyti specialias procedūras, pavyzdžiui, pagreitintas procedūras, pasienio procedūras arba pirmenybines procedūras, kartu laikydamosi ES teisėje nustatytų pagrindinių principų ir garantijų.

2021 m. kelios ES+ valstybės nustatė naują praktiką, teisėkūros nuostatas arba pasiūlė pakeitimų, kuriais siekiama dar labiau supaprastinti pasienio procedūrą, pritaikyti terminus arba skaitmeninti bylų nagrinėjimą. Nacionaliniai teismai ėmėsi vertinti teisės aktų nuostatas ir pasienio procedūros pakeitimus, taip pat prieglobsčio prašytojų sulaikymą pasienyje, kad nustatytų, ar jie atitinka prieglobsčio prašytojų pagrindines teises. Pilietinės visuomenės organizacijos ėmėsi mokslinių tyrimų projektų, kad išnagrinėtų naujus būdus, kaip taikant lanksčią ir tvarią praktiką sudaryti palankesnes sąlygas naudotis apsauga pasienyje.

ES+ valstybės taip pat peržiūrėjo ir atnaujino savo saugių kilmės šalių sąrašus, o nacionaliniai teismai kelis kartus vertino šios sąvokos taikymą. Žinoma, bendra tendencija buvo Ukrainos išbraukimas iš saugių kilmės šalių sąrašo. Saugios trečiosios šalies sąvokos taikymą taip pat nagrinėjo nacionaliniai teismai, pabrėždami individualaus vertinimo prieš išsiunčiant prašytojus atgal į trečiąsias šalis svarbą.

2021 m. ES+ valstybės taip pat iš dalies pakeitė pagreitintą procedūrą, išplėsdamos jos taikymo sritį tam tikrų kategorijų prašytojams arba pakeisdamos terminus.

Keisdamos teisės aktus ir politiką ir remdamosi teismų sprendimais, daugelio ES+ valstybių valdžios institucijos patikslino priimtino procedūrų ir pakartotinių ar paskesnių prašymų kriterijus ir taikymą. Iš viso 2021 m. toje pačioje ES+ valstybėje buvo pateikti pakartotiniai prašymai, t. y. apie 14 proc., arba 89 000 prašymų, daugiausia nuo 2008 m. Palyginti su 2020 m., kai buvo pateikta 57 000 pakartotinių prašymų, šis skaičius padidėjo daugiau nei per pusę.

Tema, kuriai 2021 m. ir toliau skiriama vis daugiau dėmesio, buvo tarptautinės apsaugos gavėjai, pakartotinai pateikę prieglobsčio prašymą kitoje ES+ valstybėje (vadinamasis antrinis judėjimas). Pastaraisiais metais kai kuriose ES+ valstybėse padaugėjo tokio pobūdžio neteisėto judėjimo atvejų. Tai apima asmenis, kuriems suteikta tarptautinė apsauga ES+ valstybėje, kurie teisėtai gavo kelionės dokumentus ir po to keliavo į kitą ES+ valstybę, kad

vėl galėtų paprašytų prieglobsčio, ir taip padidino nacionalinių prieglobsčio sistemų darbo krūvį. Nors dėl išsamių duomenų trūkumo sunku visapusiškai suprasti šios tendencijos mastą, didėjanti teismų praktika rodo, kad šis reiškinys tampa vis aktualesnis.

Vienas iš Europos Komisijos Migracijos ir prieglobsčio pakto tikslų – spręsti šią problemą, pavyzdžiui, leidžiant perduoti tarptautinės apsaugos gavėjus pagal siūlomą Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą arba geriau sekti tokį antrinį judėjimą pagal iš dalies pakeistą pasiūlymą, kuriuo peržiūrimas sistemos EUODAC reglamentas. Kol bus priimti šie pasiūlymai, ES+ valstybės laikėsi skirtingų požiūrių, dažnai teikdamos pirmenybę papildomiems prašymams ir greitai atmesdamos juos, pakeisdamos, sugriežtindamos prašytojų priėmimo sąlygas arba nustatydamos draudimus keliauti. Kai kuriais išimtiniais atvejais nacionalinės valdžios institucijos suteikia tarptautinę apsaugą individualiai išnagrinėjusios konkrečias bylas aplinkybes.

4.4. Prieglobsčio prašymų nagrinėjimas pirmojoje instancijoje

Antraisiais COVID-19 pandemijos ir susijusių sveikatos priemonių metais ES+ valstybės toliau rengė nuotolinius pokalbius su tarptautinės apsaugos prašytojais ir atidėjo pradinį pokalbį su prašytojais, kuriems pasireiškė COVID-19 infekcijos simptomai. Apskritai nuotolinės procedūros tapo nebe išimtimi, o nauju įprastu reiškiniu. ES+ valstybės stengiasi plėtoti ilgalaikę politiką, gerindamos pirmosios instancijos sprendimų kokybę, analizuodamos duomenų apsaugos ir privatumo aspektus ir skelbdamos gaires, skirtas tam tikrų grupių prašytojams iš konkrečių kilmės šalių, kuriose 2021 m. padėtis nuolat keitėsi.

Kelios šalys pradėjo reorganizuoti savo prieglobsčio ir priėmimo tarnybas arba užbaigė pirmosios instancijos institucijų restruktūrizavimą, kad išsiaiškintų savo biurų ir įvairių kitų ministerijų užduotis ir kompetencijos pasidalijimą. Buvo pateikti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir 2021 m. įsigaliojo nauji teisės aktai, kuriais siekiama geriau suderinti nacionalinės teisės aktus su BEPS nuostatomis, numatyti naujus technologinius pokyčius arba padidinti prieglobsčio procedūros veiksmingumą ekstremaliųjų situacijų atveju.

2021 m. ES+ prieglobsčio institucijos priėmė apie 535 000 pirmosios instancijos sprendimų, šiek tiek daugiau nei 2020 m., tačiau maždaug atitiko ikipandeminį lygį. Dėl nuolat didėjančio prašymų skaičiaus iki 2021 m. pabaigos ES+ valstybėse pateiktų prašymų skaičius viršijo pirmosios instancijos sprendimų skaičių daugiau nei 113 000. Taigi po to, kai 2020 m. šiek tiek pasikeitė prašymų skaičius, 2021 m. jis vėl viršijo jų sprendimus.

Trys ES+ valstybės kartu priėmė šiek tiek mažiau nei du trečdalius visų pirmosios instancijos sprendimų: Prancūzija (26 proc.), Vokietija (25 proc.) ir Ispanija (13 proc.). Italija ir Graikija priėmė atitinkamai 8 proc. ir 7 proc. visų sprendimų. Daugiausia pirmosios instancijos sprendimų ES+ valstybėse priimta Sirijos, Afganistano, Pakistano ir Kolumbijos piliečių bylose.

Apie 69 000 prašymų atsiimta ES+ valstybėse, o tai yra daugiausiai nuo 2017 m. Palyginti su 2020 m., šis skaičius padidėjo 46 proc. 2021 m. atsiimtų prašymų skaičius sudarė 11 proc. pateiktų prašymų skaičiaus.

Daugiau kaip ketvirtadalį prašymų atsiėmė Afganistano piliečiai – 2021 m. buvo atsiimta daugiau kaip 18 000 prašymų, palyginti su 5 000 prašymų 2020 m. Sirijos, Pakistano, Turkijos, Irako, Bangladešo ir Tuniso piliečiai (mažėjančia tvarka) taip pat atsiėmė daug prašymų.

Į ES+ valstybes atvykstančių prieglobsčio prašytojų grupės

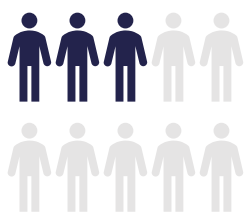
2021 m. dauguma prieglobsčio prašytojų ES+ valstybėse buvo **vyrų**, 2021 m. jie sudarė **70 proc.** prašytojų

Didžiausios prašytojų grupės buvo **Sirijos** ir **Afganistano** piliečiai, pateikę daugiausia prieglobsčio prašymų nuo pabėgėlių krizės 2015–2016 m.

Daugiau kaip **2/3** sprendimų dėl pirmosios instancijos prašymų buvo priimta prašytojų vyrų bylose

31 proc. šių vyrų ir berniukų buvo suteikta tarptautinė apsauga, palyginti su 41 proc. moterų ir mergaičių

Šaltinis: Eurostat 2022 m. balandžio 22 d. duomenys.

#AsylumReport2022

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>

Du trečdaliai visų atsiimtų prašymų buvo atsiimti netiesiogiai, o tai reiškia, kad prašytojas pasislėpė ir atsisakė procedūros. Netiesiogiai atsiimtų prašymų skaičius gali signalizuoti apie prasidėjusį antrinį judėjimą į kitas ES+ valstybes. Remiantis šiuo aiškinimu, 2021 m. duomenys byloja apie antrinio judėjimo maršrutą ties Balkanų šalimis ir prie ES išorės sienų.

4.5. Prieglobsčio prašymų nagrinėjimas antrojoje ar aukštesnėje instancijoje

2021 m. antrosiose arba aukštesnėse instancijose daugiausia dėmesio skirta teismų pertvarkymui ir apeliacinės procedūros pakeitimų įgyvendinimui, pavyzdžiui, apskundimo terminams ir automatiniam apeliacinių skundų stabdomajam poveikiui. Buvo įdiegti nauji sprendimai, kad dokumentus būtų galima pateikti nuotoliniu būdu, organizuoti nuotolinius teismo posėdžius ir leisti pirmųjų instancijų institucijoms ir teismams komunikuoti elektroniniu būdu.

Buvo imtasi specialių priemonių tam tikrų kategorijų prašytojų, pavyzdžiui, Afganistano, Kongo Demokratinės Respublikos ir Etiopijos piliečių, prašymams apeliaciniame procese nagrinėti. Galiausiai kai kurių ES+ valstybių konstituciniai ir aukščiausieji teismai išaiškino tam tikrus aspektus, turinčius įtakos teisei į veiksmingą teisinę gynybą.

4.6. Neišnagrinėtos bylos

2021 m. pabaigoje ES+ valstybėse buvo laukiama sprendimo dėl daugiau kaip 767 000 prašymų, t. y. panašiai kaip ir ankstesniais metais, tik 1 proc. mažiau. Pirmaisiais 2021 m. mėnesiais neišnagrinėtų bylų skaičius palaipsniui mažėjo, tačiau nuo 2021 m. rugpjūčio mėn. jis sparčiai didėjo ir vos per kelis mėnesius pasiekė 2020 m. pabaigos lygį. Taigi neišnagrinėtų bylų skaičius vis dar buvo didesnis nei prieš krizę 2014 m., dėl to padidėjo spaudimas nacionalinėms priėmimo sistemoms.

Vokietijoje ir toliau laukiama, kol bus priimtas sprendimas dėl maždaug trečdaliu (34 proc.) visų neišnagrinėtų bylų – iš viso nebaigta nagrinėti 264 000 bylų. Kitos ES+ valstybės, kuriose daug neišnagrinėtų bylų, buvo Prancūzija (145 000), Ispanija (104 000), Italija (52 000) ir Graikija (38 000).

2021 m. pabaigoje Afganistano (103 000) ir Sirijos (96 000) piliečių neišnagrinėtų bylų skaičius ne tik išliko didžiausias ES+ valstybėse, bet jis, palyginti su 2020 m., padidėjo atitinkamai 10 proc. ir 38 proc.

4.7. Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimas

Siekiant užtikrinti greitą ir pakankamą atsaką į migracijos srautų pokyčius, priėmimo sistemų reorganizavimas ir pritaikymas ir toliau buvo nacionalinių strategijų prioritetas. 2021 m. priėmimo institucijos vis dažniau kreipėsi į vietos valdžios institucijas, kad kartu spręstų kai kurias problemas, susijusias su tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimu. Suskaitmeninant priėmimo procedūras daugiausia dėmesio buvo skiriama darbo srautų supaprastinimui.

Nepaisant šių pastangų ir 2021 m. gerokai padidėjus prašytojų skaičiui, daugelyje ES+ valstybių priėmimo sistemos patyrė sunkumų. Kai kuriais atvejais tai lėmė aukštą infrastruktūros ir paslaugų užimtumo lygį, kuris turėjo būti greitai pritaikytas atsižvelgiant į visų prašytojų poreikius.

Šalyse, kuriose spaudimas priėmimo sistemoms didėjo dar prieš COVID-19 pandemiją, dėl naujų atvykimų sistema buvo perkrauta. Tokiais atvejais priėmimo institucijos reagavo atverdamos naujas, paprastai laikinas, vietas ir apsvarsčiusios ilgesnio laikotarpio struktūrinius sprendimus, pavyzdžiui, sukurti daugiau nuolatinių apgyvendinimo vietų ir padėti tarptautinės apsaugos gavėjams greičiau pereiti iš priėmimo centrų.

Tebesitęsiančios COVID-19 aplinkybės ir toliau prisidėjo prie esamų ir naujų iššūkių, nes fizinio atstumo laikymosi, karantino ir izoliacijos reikalavimai ir toliau reikalavo daugiau fizinės erdvės. Priėmimo dirbantys darbuotojai sprendė problemas, kai buvo pranešta apie infekcijas, ir 2021 m. aktyviai dalyvavo prašytojų skiepijimo nuo COVID-19 sistemoje. Pradėjus mažinti su COVID-19 susijusius apribojimus, 2021 m. padaugėjo priėmimo centruose vykdomos paramos veiklos.

Priėmimo kokybė tebekėlė bendrą susirūpinimą daugelyje ES+ valstybių, nes UNHCR ir pilietinės visuomenės organizacijos ir toliau teikė ataskaitas apie standartų neatitinkantį apgyvendinimą ir paramą. Be to, teismų buvo paprašyta apsvarstyti priėmimo sąlygų tinkamumą kai kuriose ES+ valstybėse pagal reglamentą „Dublinas III“.

4.8. Sulaikymas, kol vyksta prieglobsčio procedūra

2021 m. tarptautinės, Europos ir nacionalinės stebėsenos ir teisminės organizacijos, pavyzdžiui, JT komitetas prieš kankinimą (JT CAT), Europos komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (CPT), nacionaliniai ombudsmenai, EŽTK ir nacionaliniai teismai, taip pat Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras ir pilietinės visuomenės organizacijos, išnagrinėjo sulaikymo praktikos ir sąlygų trūkumus, visų pirma susijusius su pažeidžiamais prašytojais. Be to, toliau buvo pranešama apie sisteminius trūkumus ir sulaikymo bei savavališkų apribojimų taikymą masinio trečiųjų šalių piliečių antplūdžio metu.

Sulaikymas gali turėti įtakos prieglobsčio procedūrai, kiek tai susiję su galimybe pasinaudoti procedūra, informacijos teikimu, asmeniniu pokalbiu ir taikytiniais terminais. Nors kelios ES+ valstybės dėjo pastangas, kad pašalintų esamus trūkumus šiose srityse, taip pat buvo pabrėžta, kad reikia šalinti sisteminius apribojimus, kad būtų visapusiškai gerbiama prašytojų teisė į laisvę ir saugumą.

4.9. Prieiga prie informacijos

ES+ valstybės toliau gerino informacijos teikimą prieglobsčio prašytojams pasitelkdamos skaitmenines inovacijas ir patobulinimus. 2021 m. nacionalinės valdžios institucijos rengė mobiliąsias programėles, interneto portalus, informacijos centrus, atnaujintas interneto svetaines ir naujas esamų informacinių platformų funkcijas, kad prašytojai galėtų greičiau ir lengviau gauti informaciją. Per šias platformas pateikta informacija taip pat buvo pateikta įvairiomis kalbomis.

Tikslinė informacija buvo teikiama konkrečioms grupėms, kurioms reikia apsaugos, pavyzdžiui, evakuotiems asmenims iš Afganistano ir perkeltiesiems asmenims iš Ukrainos. Be informacijos apie prieglobsčio procedūrą teikimo, ES+ valstybės taip pat informavo tarptautinės apsaugos prašytojus ir gavėjus apie kasdienį gyvenimą priimančiojoje šalyje, teises ir pareigas bei jiems prieinamas paslaugas.

Priėmimo pajėgumai, skirti apgyvendinti tarptautinės apsaugos prašytojus

2021 m. gerokai padidėjęs prieglobsčio prašytojų skaičiui, nacionalinėse strategijose daugiausia dėmesio skirta priėmimo sistemų pertvarkymui ir pritaikymui. ES+ valstybės įgyvendino įvairias priemones, kad sumažintų spaudimą apkrautoms sistemoms, pavyzdžiui:

#AsylumReport2022

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>

euaa
EUROPEAN UNION
AGENCY FOR ASYLUM

4.10. Teisinė pagalba ir atstovavimas

Dėl COVID-19 pandemijos taikomos izoliavimo priemonės ir toliau darė poveikį teisinės pagalbos teikimui vykdant prieglobsčio ir kitas susijusias procedūras 2021 m., be kita ko, buvusių prašytojų grąžinimo, šeimos susijungimo ir leidimų gyventi išdavimo po prieglobsčio suteikimo. Kai teisinės pagalbos teikėjai ir klientai negalėjo asmeniškai bendrauti, konsultacijos buvo surengtos e. paštu arba telefonu. Tačiau nuotolinis paslaugų teikimas taip pat kėlė pavojų paslaugų kokybei ir konfidencialumui. Tai taip pat apsunkino pasitikėjimo kūrimą ir apsunkino praktinius klausimus, pavyzdžiui, pagalbos teikėjų dalijimąsi dokumentais.

Kai kurios ES+ valstybės išplėtė teisinės pagalbos teikimo sritį arba priėmė gaires, kad užtikrintų veiksmingą teisinę pagalbą pirmojoje instancijoje, daugiausia dėmesio skirdamos teisininkų vaidmeniui asmeninio pokalbio metu. Teisės aktų pakeitimais patikslinta teisinės pagalbos taikymo sritis, o kitais pakeitimais siekta suderinti valstybės mokėjimus teisiniams atstovams.

Be sunkumų pasinaudoti prieglobsčio procedūra, kai kurie prašytojai prie Europos sienų neturėjo arba neturėjo pakankamai teisinės informacijos ir pagalbos. Be to, pilietinės visuomenės organizacijos išreiškė susirūpinimą dėl teisinės pagalbos sulaikytiems prieglobsčio prašytojams.

4.11. Vertimo žodžių paslaugos

2021 m. ES+ valstybės toliau vykdė profesionalias vertimo žodžių paslaugas, įvesdamos procesus paslaugų kokybei užtikrinti. Remdamosi ankstesne patirtimi, ES+ valstybės investavo į vertimo žodžių paslaugų skaitmeninimą.

Dėl padidėjusio atvykstančiųjų skaičiaus kai kurios šalys įdarbino daugiau vertėjų žodžiu, kad patenkintų didėjančią paklausą, be kita ko, sudariusios susitarimus su pilietinės visuomenės organizacijomis, tarptautinėmis organizacijomis ir atitinkamą patirtį turinčiomis privačiomis bendrovėmis. Vis dėlto kai kuriose ES+ valstybėse turimų pajėgumų ne visada pakako, kad būtų užtikrintas veiksmingas vertimo žodžių paslaugų teikimas, ypač tam tikrų grupių prašytojams, turintiems specialiųjų poreikių, ir antrosios instancijos procedūroms.

4.12. Informacija apie kilmės šalį

Pagrindiniai informacijos apie kilmės šalį (IKŠ) rengimo pokyčiai 2021 m. buvo susiję su metodikos ir gamybos srutų gerinimu, didesnio IKŠ tyrėjų skaičiaus įdarbinimu ir greitu informacijos teikimu siekiant reaguoti į krizines situacijas. Rengiant IKŠ ir toliau daugiausia dėmesio buvo skiriama labiausiai paplitusioms prieglobsčio prašytojų kilmės šalims Europoje, t. y. Afganistanui, Iranui, Irakui ir Sirijai.

Tarp problemų, apie kurias pranešė pilietinė visuomenė, buvo IKŠ trūkumas su negalia susijusiais klausimais; nepilietybė ir pilietybės teisės; ribotas IKŠ duomenų bazių prieinamumas ir nepatogumas jomis naudojantis; taip pat daugiakalbės informacijos trūkumas, nes IKŠ medžiaga dažniausiai pateikiama anglų kalba.

4.13. Bepilietybė prieglobsčio aplinkybėmis

Kalbant apie prieglobstį, bepilietybė gali turėti įtakos sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo priėmimo procesui ir procedūrinėms garantijoms. 2021 m. vykstant teisėkūros ir politikos pokyčiams kelyse ES+ valstybėse daugiausia dėmesio skirta bepilietybės klausimams, kurių imtasi siekiant spręsti bepilietybės problemą, be kita ko, prisijungiant prie atitinkamų tarptautinių teisinių priemonių, nustatant specialias bepilietybės nustatymo procedūras ir sudarant palankesnes sąlygas gauti natūralizaciją.

Vis dėlto atrodė, kad kai kurios problemos tebebuvo neišspręstos, įskaitant informuotumo ir kompetencijos trūkumą klausimais, susijusiais su bepilietybe prieglobsčio aplinkybėmis. Dėl to prašytojams gali kilti neaiškumų dėl proceso ir jų teisių bei pareigų, taip pat gali būti netinkamai nustatomi ir registruojami asmenys.

4.14. Apsaugos pobūdis

Žmonės, kuriems suteikta kokia nors tarptautinė apsauga vienoje iš ES+ valstybių, gali pasinaudoti įvairiomis teisėmis ir privilegijomis. Priėmus teigiamą sprendimą gali būti suteikti pabėgėlio arba papildomos apsaugos statusai (taip pat vadinami ES suderintais statusais). Prieglobsčio suteikimo rodiklis nurodo teigiamų sprendimų procentinę dalį nuo visų sprendimų dėl tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus.

2021 m. bendras ES+ pirmosios instancijos sprendimų dėl prieglobsčio prašymų prieglobsčio suteikimo rodiklis buvo 34 proc. Tai reiškia, kad iš 535 000 priimtų sprendimų 182 000 buvo teigiami, suteikiant prašytojui pabėgėlio statusą arba papildomą apsaugą. Dauguma teigiamų pirmosios instancijos sprendimų suteikė pabėgėlio statusą (118 000 arba 65 proc. visų teigiamų sprendimų), o likusiais 64 000 atvejų (35 proc. visų teigiamų sprendimų) suteikta papildoma apsauga. Be ES reguliuojamų statusų, jei į skaičiavimus būtų įtraukti leidimai pasilikti dėl humanitarinių priežasčių, bendras ES+ pirmosios instancijos sprendimų patenkinimo lygis 2021 m. būtų 40 proc.

Nuo teisių ir paslaugų, kurias gauna apsaugos gavėjai, apimtys ir kokybės priklauso jų integracijos į priimančiosios šalies visuomenę veiksmingumas. 2021 m. buvo pirmieji 2021–2027 m. ES integracijos ir įtraukties veiksmų plano įgyvendinimo metai. Kelios valstybės narės atnaujino savo integracijos strategijas, kad jos atitiktų ES veiksmų planą, todėl 2021 m. pastangos buvo sutelktos į šių naujų strategijų įgyvendinimą. Todėl 2021 m. arba 2022 m. pradžioje įsigaliojo daug su integracija susijusių teisės aktų pakeitimų.

Daugiausia dėmesio skirta diskusijoms dėl nacionalinių apsaugos ir įteisinimo priemonių, iš dalies dėl COVID-19 taikomų kelionių apribojimų ir sumažėjusios galimybės vykdyti grąžinimą. Šalys taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad ankstesniais metais dažniau buvo atliekama statuso panaikinimo ir atšaukimo priežasčių peržiūra. 2021 m. bylos dažnai būdavo perduodamos teismams, kad jie pateiktų gaires dėl šeimos susijungimo.

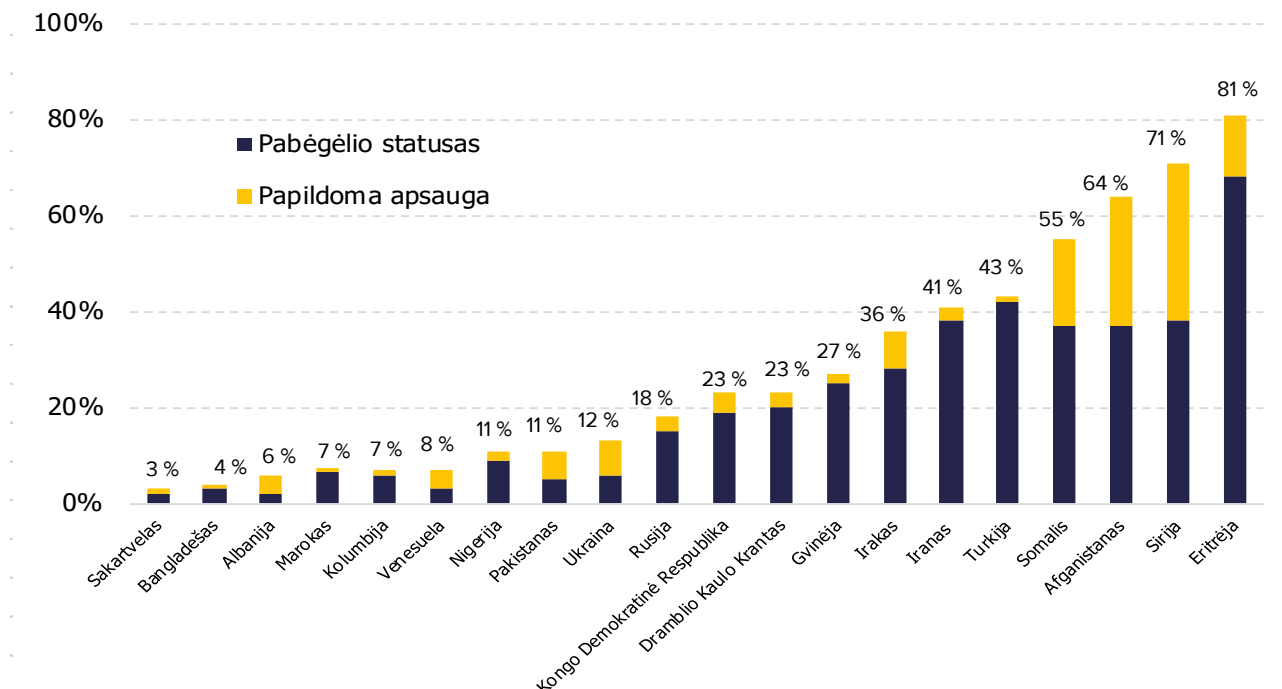
Toliau didėjo įvairių suinteresuotųjų subjektų – nacionalinių valdžios institucijų, mokslinių tyrimų institutų, ekspertų grupių, akademinės bendruomenės ir pilietinės visuomenės organizacijų – atliktų tyrimų, kuriais vertinamas nacionalinių integracijos strategijų veiksmingumas ir poveikis, skaičius, o ataskaitose pateikta naudingų įžvalgų, kaip toliau tobulinti integracijos metodus. Nors daugeliui tarptautinės apsaugos gavėjų kasdienio gyvenimo aspektų išliko praktinių kliūčių, nacionalinės valdžios institucijos, dažnai kartu su

vietos valdžios institucijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, ėmėsi iniciatyvų šiems sunkumams įveikti, ypač vaikų švietimo srityje.

2 pav. Pirmosios instancijos prieglobsčio suteikimo rodikliai ES+ valstybėse pagal pilietybę ir suteiktą statusą, 2021 m.

Pastaba: 2021 m. ES+ valstybėse priimta daugiausia pirmosios instancijos sprendimų dėl šių 20 pilietybių.

Šaltinis: 2022 m. balandžio 22 d. Eurostato [[migr_asydcfstq](#)] duomenys.

4.15. Buvusių prašytojų grąžinimas

Po to, kai 2020 m. COVID-19 apribojimai padarė didelį poveikį, 2021 m. buvo atnaujintas prieglobsčio prašytojų, kurių prašymai buvo atmesti, grąžinimo įgyvendinimas. Vis dėlto daugelis šalių nepasiekė veiklos lygio, koks buvo iki pandemijos. Siekdamas padidinti grąžinimo veiksmingumą, daugelis šalių atliko teisinius ir procedūrinius pakeitimus, kad sukurtų prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų tarpusavio sąsajas. Tai, pavyzdžiui, konsultacijos grąžinimo klausimais, susijusios su neigiamu sprendimu dėl prieglobsčio, ir sprendimo grąžinti įtraukimas į neigiamą sprendimą dėl prieglobsčio.

ES+ valstybės toliau dėjo pastangas, kad paskatintų savanorišką grįžimą, pasitelkdamos partnerystes, reintegracijos programas ir individualiai pritaikytas konsultacijas trečiųjų šalių piliečiams. Siekdamas pagerinti grąžinimo įgyvendinimą, šalys taip pat naudojo *Frontex* remiamas priemones, pavyzdžiui, *Frontex* grąžinimo prašymą (FAR).

2021 m. ESTT, EŽTT ir nacionaliniai teismai išnagrinėjo keletą su grąžinimu susijusių bylų, siekdami užtikrinti procesinių garantijų ir žmogaus teisių standartų laikymąsi, įskaitant bylas, susijusias su tinkamu individualios rizikos vertinimu asmens grąžinimo atveju; tinkamai atsižvelgti į vaiko interesus prieš priimant sprendimą grąžinti, net jei asmuo, kuriam tas

sprendimas skirtas, yra ne nepilnametis, o vienas iš tėvų; kompensacijomis už žalą, kurią patyrė prieglobsčio prašytojai, kurių prašymai buvo atmesti ir kurie po išsiuntimo patyrė nežmonišką ir žeminantį elgesį; ir sulaikymo sustabdymu nesant realių grąžinimo perspektyvų.

4.16. Perkėlimas į ES ir humanitarinis priėmimas

2021 m. taikytos COVID-19 priemonės paskatino nacionalines administracijas naudoti skaitmenines priemones, kad jos galėtų tęsti savo veiklą perkėlimo į ES srityje, įskaitant nuotolinius atrankos pokalbius ir programas prieš išvykimą ir kultūrinio orientavimo programas. 2020 m. labai sumažinus perkėlimo operacijas, dauguma šalių nesugebėjo įvykdyti savo įsipareigojimų tais metais, todėl perkėlimai vyko 2021 m.

Įvykiai Afganistane paskatino greitą evakuaciją, kuri kai kuriais atvejais buvo įgyvendinta naudojant perkėlimo programas. Taip pat imtasi įvairių nacionalinių iniciatyvų siekiant priimti Afganistano piliečius pagal humanitarinio priėmimo programas.

Siekdamos suteikti alternatyvius saugius ir teisėtus apsaugos būdus, kai kurios ES+ šalys toliau plėtojo savo esamas bendruomenės rėmimo programas ir pasiūlė papildomų švietimo galimybių.

5. Vaikai ir specialių poreikių turintys asmenys prieglobsčio procedūros metu

Specialiųjų poreikių turintiems prašytojams skirta politika ir praktika buvo formuojamos pagal esamas nacionalines teises sistemas ir į šalį atvykstančių specialiųjų poreikių turinčių prašytojų konkrečias grupes.

Kai kurios ES+ valstybės daugiausia dėmesio skyrė specialiųjų poreikių turinčių prašytojų nustatymo ir paramos jiems gerinimui, kurdamos nacionalines strategijas, koordinuodamos mechanizmus, gerindamos pažeidžiamumo vertinimo procesus ir toliau teikdamos daug įvairių specializuotų mokymų. Kitos šalys ėmėsi naujų iniciatyvų arba tęsė jau vykdomas iniciatyvas, daugiausia dėmesio skirdamos konkrečioms prašytojų grupėms. Pavyzdžiui, atnaujintos ir patikslintos bylų vertinimo gairės siekiant užtikrinti, kad prieglobsčio pareigūnai tinkamai atsižvelgtų į teiginius, susijusius su smurtu dėl lyties, moterų lyties organų žalojimu ir apipjaustymu, seksualine orientacija ir lytine tapatybe bei prekyba žmonėmis. Be to, specializuoti darbuotojų mokymai ir toliau padėjo bylas nagrinėjantiems pareigūnams įgyti žinių, kad jie galėtų greitai ir tinkamai nustatyti ir patenkinti konkrečius poreikius.

Kai kurioms priėmimo sistemoms vėl iškilo uždavinys tinkamai remti specialių poreikių turinčius prašytojus, kai specializuotos priėmimo vietos buvo ribotos. Daugelyje ES+ valstybių pirmenybė buvo teikiama pažeidžiamiems prašytojams, tačiau turimos vietos nebūtinai buvo geriausiai pritaikytos specializuotiems priėmimo poreikiams patenkinti.

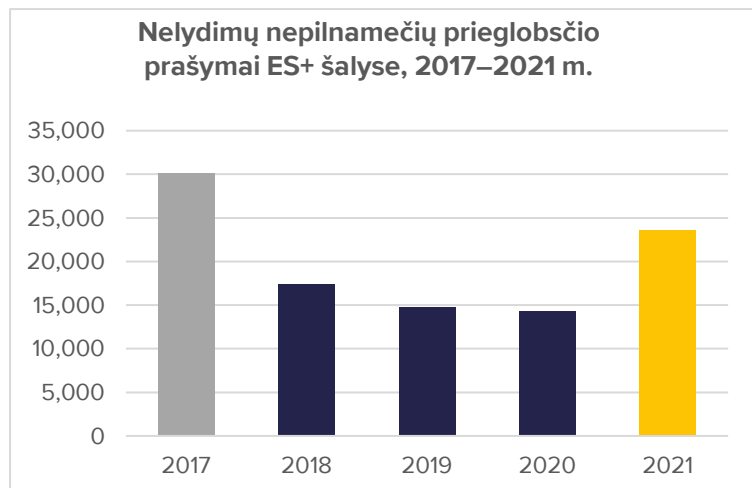

Apsaugos siekiantys nelydimi nepilnamečiai

2021 m. buvo pateikta **23 600 prašymų** – prieglobsčio prašančių nelydimų nepilnamečių skaičius ES+ valstybėse buvo didžiausias nuo 2017 m.

2/3 visų nelydimų nepilnamečių prašytojų buvo **16–17** metų amžiaus

Šaltinis: Eurostato 2022 m. balandžio 22 d. duomenys.

#AsylumReport2022

Labai padaugėjo vaikų iš Afganistano ir Sirijos prašymų. Jauni afganistaniečiai sudarė 53 proc. visų nelydimų nepilnamečių, o Sirijos vaikai – 16 proc.

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>

Naujoji 2021–2030 m. ES neįgaliųjų teisių strategija buvo priimta, o Europos Komisija paragino valstybes nares prieglobsčio srityje glaudžiai bendradarbiauti su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra. Visų pirma ji paragino sudaryti palankesnes sąlygas apsaugos pareigūnų ir vertėjų žodžiu, kurie palaiko ryšius su specialiųjų poreikių turinčiais prašytojais, įskaitant neįgaliuosius, mokymui. Be to, 2021 m. priimta nauja išsami ES vaiko teisių strategija, kurioje numatyti konkretūs aspektai, susiję su pabėgėlių vaikų galimybėmis gauti išsilavinimą ir tinkamą sveikatos priežiūrą, taip pat su jų poreikiu prieglobsčio procedūros metu gauti pagal amžių tinkamą informaciją ir gaires.

Nelydimi nepilnamečiai prašytojai

2021 m. nelydimi nepilnamečiai ES+ valstybėse pateikė apie 23 600 tarptautinės apsaugos prašymų, o tai daugiausia pateiktų prašymų nuo 2017 m¹. Nelydimų nepilnamečių dalis, palyginti su visais tarptautinės apsaugos prašytojais, išliko palyginti stabili ir sudarė apie 4 proc., todėl jų absoliutus skaičius padidėjo dėl to, kad apskritai pateikiama daugiau prieglobsčio prašymų, o ne dėl neproporcingai didelio nelydimų nepilnamečių srauto padidėjimo.

Absoliutus nelydimų nepilnamečių iš Afganistano (12 600) ir Sirijos (3 900) prašymų skaičius buvo didžiausias nuo 2016 m. ir gerokai didesnis nei kiekvienais iš ankstesnių ketverių metų. Palyginti su pastaraisiais metais, daugiau nei pusę visų nelydimų vaikų prašymų pateikė afganistaniečiai (53 proc.), sirai (16 proc.), Bangladešo piliečiai (6 proc.) ir somaliai (5 proc.).

Maždaug du trečdaliai visų nelydimų nepilnamečių prašytojų buvo 16–17 metų amžiaus, o mergaitės sudarė tik 6 proc. visų nelydimų nepilnamečių ES+ valstybėse.

Didesnis nelydimų nepilnamečių srautas parodė, kad nacionalinėse prieglobsčio sistemose jau yra spragų, įskaitant globėjų skyrimą, asmenų, kurie pasiskelbė esą nepilnamečiai, amžiaus vertinimą ir aiškią teisinę sistemą, kuria būtų veiksmingai užtikrinama, kad prieglobsčio suteikimo kontekste būtų atsižvelgiama į vaiko interesus. Keliose šalyse vis dar buvo sunku greitai įtraukti vaikus į bendrąjį švietimą. Tai gali turėti neigiamą poveikį jų, kaip tarptautinės apsaugos gavėjų, ateities perspektyvoms ir galimybei gauti kitų rūšių leidimus, susijusius su studijomis ar darbu, jei jų prieglobsčio prašymas būtų atmestas.

Baigiamosios pastabos

2021 m. esamos migrantų antplūdžio vietos ir naujos tendencijos toliau darė spaudimą ES+ valstybių prieglobsčio sistemoms. Judumas iš esamų perkėlimo zonų ir naujos aplinkybės, kaip antai migracijos instrumentalizavimas, yra papildoma našta nacionalinėms administracijoms. ES+ valstybėms reikėjo valdyti masinius atvykstančių asmenų srautus ir nuolat didėjantį tarptautinės apsaugos prašymų skaičių, kuris pasiekė prieš pandemiją buvusį lygį. Atsižvelgdamos į tokius pokyčius, ES+ valstybės toliau priderino savo prieglobsčio ir priėmimo sistemas, taikydamos įvairius laikinus ir ilgalaikius sprendimus.

COVID-19 pandemijai tęsiantis antrus metus, prieglobsčio ir priėmimo sistemų veikimas ir toliau sprendė iššūkius. Tačiau 2021 m. ES+ valstybės buvo geriau pasirengusios ir integravo sprendimus, kaip įveikti pandemijos nustatytas kliūtis ir užtikrinti veiklos tęstinumą. Tai tapo

¹ Trūko duomenų iš Prancūzijos, Lietuvos ir Portugalijos.

įmanoma, pavyzdžiui, toliau skaitmeninant prieglobsčio procedūras – ši tendencija lėtai įsibėgėjo per pastaruosius kelerius metus, pandemijos metu įgavo pagreitį ir tęsėsi 2021 m.

Po to, kai 2022 m. pradžioje Rusija įsiveržė į Ukrainą, per labai trumpą laiką ES+ valstybės buvo paragintos rasti greitus ir visapusiškus apsaugos sprendimus maždaug 5 mln. nuo karo bėgančių žmonių – tai dar neregėto masto užduotis, palyginti su pastaraisiais metais. Laikinos apsaugos direktyva, kuri jau yra ES teisėkūros priemonė, buvo sisteminio sprendimo pagrindas, o jos aktyvavimas sudarė sąlygas vienodai ir nuspėjamai tenkinti iš Ukrainos bėgančių asmenų poreikius.

Apskritai 2021 m. ir 2022 m. pradžioje vykę įvykiai parodė, kad nepaprastai svarbu turėti veikiančią daugiašalę Europos apsaugos struktūrą – sistemą, kuria užtikrinama veiksminga apsauga tiems, kuriems jos reikia, kartu pagarbiai ir oriai elgiantis su tais, kuriems jos nereikia. Šie įvykiai taip pat išryškino pagrindinę prieglobsčio suteikimo prielaidą: dėl krizių atsiranda ir didėja apsaugos poreikis. Todėl krizinės situacijos ir su jomis susijęs spaudimas turi būti laikomi ne išimtimi, o realybe, kuriai spręsti sukurta veiksminga prieglobsčio sistema.

Ginkluoti konfliktai, sistemingi žmogaus teisių pažeidimai, politinis nestabilumas ir nuolat nykstančios ekosistemos sukėlė ir toliau lems didelę priverstinę migraciją visame pasaulyje. Norint rasti kūrybiškus sprendimus padidėjusiam spaudimui, reikia lanksčių sistemų ir patikimo politikos formavimo remiantis patikimais faktais. Be to, būtinos išsamios teisėkūros ir politikos sistemos, kad būtų sukurtas pagrindas į Europą atvykstančių perkeltųjų asmenų poreikiams tenkinti, kartu gerbiant pagrindines asmenų teises ir laikantis *negrąžinimo* principo.

Per pastaruosius du dešimtmečius, kurdama ir plėtodama BEPS, Europa padarė didelę pažangą kurdama bendrą prieglobsčio valdymo sistemą. Greitas Europos atsakas į krizę Ukrainoje ir apsaugos sprendimai tapo įmanomi, nes buvo galima lengvai pasinaudoti teisine priemone, t. y. Laikinosios apsaugos direktyva, nepaisant to, kad ji niekada nebuvo aktyvuota anksčiau.

Be abejonės, dar yra galimybių pagerinti padėtį daugelyje prieglobsčio srities sričių, įskaitant veiksmingą prieigą prie teritorijos ir prieglobsčio procedūrą, teisingą atsakomybės pasidalijimą tarp Europos šalių, priėmimo sąlygas ir veiksmingą asmenų, kuriems nereikia apsaugos, grąžinimo įgyvendinimą.

Tęsiant diskusijas dėl Europos Komisijos Migracijos ir prieglobsčio pakto teisėkūros priemonių ir didėjant ESTT ir nacionalinių teisminių institucijų jurisprudencijai, kuria siekiama užtikrinti teisingą Europos prieglobsčio teisės aiškinimą ir taikymą, BEPS bus toliau kalibruojama ir modernizuojama atsižvelgiant į kintančius migracijos modelius ir susijusius apsaugos poreikius.

Susipažinkite su visais papildomais ištekliais, susijusiais su 2022 m. prieglobsčio ataskaita: <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/asylum-report>

2022 metų prieglobsčio ataskaita.

Santrauka

2022 m. prieglobsčio ataskaitoje, pagrindiniame informacijos apie tarptautinę apsaugą Europoje šaltinyje, išsamiai apžvelgiami svarbiausi su prieglobsčiu susiję įvykiai 2021 m. Santraukoje pateikiama sutrumpinta pagrindinės ataskaitos versija.

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) renka informaciją apie visus bendros Europos prieglobsčio sistemos aspektus. Šiuo tikslu ataskaitoje aprašomi politikos, praktikos ir teisės aktų pakeitimai. Joje pristatomos prieglobsčio tendencijos, pagrindiniai 2021 m. ataskaitinių metų rodikliai, Dublino sistemos apžvalga, pagal kurią nustatoma už bylą atsakinga valstybė narė, ir specialus skirsnis apie specialių poreikių turinčius prašytojus, įskaitant nelydimus nepilnamečius. Teismų praktikos pavyzdžiai pateikiami aiškinant Europos ir nacionalinės teisės aktus ES prieglobsčio *acquis* kontekste.

2022 m. prieglobsčio ataskaita grindžiama informacija iš įvairių šaltinių, įskaitant nacionalinių valdžios institucijų, ES institucijų, tarptautinių organizacijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir akademinės bendruomenės perspektyvas, siekiant pateikti išsamų vaizdą ir įvairias perspektyvas. Šioje ataskaitoje, kuri apima 2021 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. laikotarpį, remiamasi naujausiais įvykiais tarptautinės apsaugos Europoje srityje.